

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“   ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»
(шифр та найменування спеціальності)

на тему:

**«Фактори та резерви підвищення рентабельності підприємства
(на прикладі ПрАТ «Виробниче об'єднання «Одеський консервний
завод»)»**

Виконавець:

студент факультету ЦЗФН

Чепелєва Юлія Владиславівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Пудичева Галина Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

Чепелєва Ю.В. «Фактори та резерви підвищення рентабельності підприємства (на прикладі ПрАТ «Виробниче об'єднання «Одеський консервний завод»»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
6.030504 «Економіка підприємства»
(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «_____».
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти рентабельності підприємства. Досліджено сутність рентабельності, її показники та методику розрахунку, розглянуто основні фактори, що впливають на рівень рентабельності підприємства, показано основні напрями та шляхи підвищення рентабельності підприємства.

Проаналізовано рентабельність підприємства ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод». Охарактеризовано діяльність підприємства, проаналізовано техніко-економічні показники та показники рентабельності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод».

Запропоновано шляхи підвищення рентабельності підприємства ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод», для чого було визначено резерви підвищення рентабельності на підприємстві, розраховано економічну ефективність заходів щодо підвищення рентабельності.

Ключові слова: рентабельність підприємства, фактори підвищення рентабельності, резерви підвищення рентабельності, шляхи підвищення рентабельності.

ANNOTATION

Chepelieva Y. "Factors and reserves of profitability increase at the enterprise (as applied for private joint-stock company «VO "Odeskyi Konservnyi Zavod"»)"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty
6.030504 «Enterprise economics»

(code and name of the specialty)

for the educational program «_____».
(title of the educational program)

Odessa National Economics University.– Odessa, 2019.

(code and name of the specialty)

The work deals with the theoretical aspects of profitability at an enterprise. The essence of profitability, its indicators and methods of calculation are investigated, the main factors influencing the enterprise profitability are considered, the main ways of profitability increase at an enterprise are shown.

Author analyses the profitability in the joint-stock company «Odeskyi Konservnyi Zavod». The activity of the enterprise, technical and economic indicators and profitability indicators of the joint-stock company «Odeskyi Konservnyi Zavod» are analyzed.

The ways to increase profitability of the joint-stock company «Odeskyi Konservnyi Zavod» are proposed. In order to do this the reserves of profitability increase at the enterprise are identified, the efficiency of measures of profitability increase are revealed.

Keywords: profitability of enterprise, factors of profitability increase, reserves of profitability increase, ways to increase profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА...	6
1.1. Рентабельність: сутність, показники та методика розрахунку ...	6
1.2. Основні фактори, які впливають на рівень рентабельності підприємства.....	13
1.3. Основні напрями та шляхи підвищення рентабельності підприємства.....	19
2. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ОДЕСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД».....	27
2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Виробниче об'єднання «Одеський консервний завод».....	27
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства.....	32
2.3. Аналіз рентабельності підприємства.....	43
3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРАТ «ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ОДЕСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД».....	52
3.1. Резерви підвищення рентабельності підприємства.....	52
3.2. Розрахунок економічної ефективності заходів щодо підвищення рентабельності ПрАТ «Виробниче об'єднання «Одеський консервний завод».....	58
ВИСНОВКИ.....	69
Список використаних джерел.....	71

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Мета кожного підприємця – вкласти свої фінансові ресурси максимально ефективно, тобто отримати максимум прибутку на інвестиції. Рентабельність підприємства представляє собою його економічну ефективність, оскільки її показники показують скільки прибутку здатне генерувати підприємство на одиницю вкладених коштів за певний період. Це, в свою чергу, відображає загальну раціональність використання підприємством своїх ресурсів для отримання прибутку.

Особливої значущості в ринкових умовах господарювання набуває управління рентабельністю підприємства як найбільш узагальнюючого показника ефективності його господарської діяльності. Такий фокус уваги з боку підприємств можна пояснити тим, що за допомогою показників рентабельності можна охарактеризувати потенціал підприємства у діловому співробітництві, що є гарантом ефективної реалізації економічних інтересів усіх учасників господарської діяльності як самого підприємства, так і його партнерів.

За певних умов вкладення коштів у більш рентабельне підприємство дасть можливість наприкінці отримати більш високі дивіденди, премії, знизить ризик неповернення кредитних ресурсів, а фіскальна система держави взагалі отримає більший обсяг надходжень до бюджету у вигляді податків.

Таким чином, рентабельність є одним з основних критеріїв оцінки ефективності роботи підприємства, підвищення рентабельності характеризує мету підприємства в ринковій економіці, зростання рентабельності сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства, для підприємців показники рентабельності характеризують привабливість бізнесу в даній сфері.

Все вищезазначене обумовлює актуальність теми роботи. **Метою роботи** є виявлення факторів та шляхів підвищення рентабельності підприємства (на прикладі ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод»).

Для досягнення даної мети необхідно вирішити комплекс **завдань**:

- Визначити сутність, показники рентабельності та методику їх розрахунку;
- Охарактеризувати основні фактори, що впливають на рівень рентабельності підприємства;
- Дослідити основні напрями та шляхи підвищення рентабельності підприємств;
- Дати загальну характеристику діяльності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод»;
- Провести аналіз техніко-економічних показників діяльності підприємства;
- Розрахувати резерви зростання рентабельності підприємства;
- Розрахувати економічну ефективність заходів щодо підвищення рентабельності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод».

Об'єктом дослідження є фактори та шляхи підвищення рентабельності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти визначення рентабельності та розробки шляхів їх підвищення.

Методи дослідження. В роботі знайшли застосування традиційні та математичні методи економічного аналізу, серед яких, використання абсолютних, відносних та середніх величин, прийоми порівняння, групування, ланцюгових підстановок тощо.

Інформаційною базою дослідження є звітність підприємства, вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативно-правові акти України з питань визначення рентабельності підприємства; наукові періодичні видання, монографії та інші публікації.

Наукова новизна роботи полягає в розробці шляхів щодо підвищення рентабельності підприємства ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод».

Практичне значення результатів може використовуватися в діяльності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод».

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (33 найменування). Загальний обсяг роботи складає 74 сторінок. Основний зміст роботи викладено на 66 сторінках. В роботі наведено 10 таблиць та 5 рисунків.

ВИСНОВКИ

Показники рентабельності є основними показниками, що характеризують ефективність діяльності підприємства. Саме тому, кожен підприємець зацікавлений в визначенні факторів, що впливають на величину показників рентабельності, а також у пошуку шляхів щодо їх підвищення.

За результатами роботи сформовано такі висновки:

1. Визначено сутність рентабельності підприємства, який є якісним вартісним показником, що характеризує рівень віддачі витрат або міру використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації товарів, робіт і послуг. Розглянуто основні показники рентабельності та методику їх розрахунку;
2. Охарактеризовані основні фактори, що впливають на рівень рентабельності підприємства. До основних груп факторів дослідники з питань рентабельності відносять зовнішні та внутрішні, а також екстенсивні та інтенсивні.
3. Досліджено основні напрями та шляхи підвищення рентабельності підприємств. Основні шляхи підвищення рентабельності можна об'єднати у три основні групи, а саме організаційні, технічні та економічні.
4. Наведено загальну характеристику діяльності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод». Визначено основні напрямки діяльності та види продукції, на яких спеціалізується підприємство. Показано місце підприємства на ринку по відношенню до основних його конкурентів.
5. Проведено аналіз техніко-економічних показників діяльності підприємства ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод» у 2015-2017 рр. Показано, що у 2017 р. в порівнянні з попередніми ефективність роботи підприємства в цілому дещо знизилася.
6. Розраховано резерви зростання рентабельності підприємства. Для цього було проаналізовано показники рентабельності підприємства, в

тому числі, за допомогою використання моделі Дюпона. Проведений аналіз дозволив виявити резерви зростання рентабельності продукції в розмірі 8,17 % та рентабельності активів в розмірі 14,14 %.

7. Розраховано економічну ефективність заходів щодо підвищення рентабельності ПрАТ «ВО «Одеський консервний завод». Серед запропонованих заходів: розширення асортименту випуску продукції, підвищення оборотності активів підприємства, а також скорочення адміністративних витрат.

Список використаних джерел

1. Финансы / Под ред. В.М. Родионовой. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 125 с.
2. Економічний аналіз : навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін. ; за ред. М.Г. Чумаченка. — Вид. 2-е, перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2003. — 556 с.
3. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Івахненко В. М., Горбаток М. І. — Вид. 2-е, перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2005. — 302 с.
4. Демічук Н.І., Туболец І.І. Теоретичні та методологічні засади управління рентабельністю підприємства / Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 5. С. 39-44.
5. Рзаєв Г.І., Драгочинська Д.О. Показники рентабельності як аналітичні ознаки прояву ризику за умов невизначеності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 5. С. 73-77.
6. Фещенко О.П. Рентабельність суб'єктів господарювання як складова оцінки фінансового стану. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 9 (148). С. 71—75.
7. Костецький Я. Факторний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 10. Ч. 4. С. 179-181.
8. Лебедева А.М. Методичні аспекти аналізу рентабельності діяльності підприємства. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2012. Т. 17. Вип. 3-4. С. 29-36
9. Ніженська Ю.А. Особливості аналізу прибутку і рентабельності сільськогосподарських підприємств. *Управління розвитком*. 2014. № 3 (166). С. 9 – 12.

10. Проскурович О.В., Басс А.Ю., Моделирование рентабельности деятельности предприятия. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 3. Т.3. С.209-212.
11. Янковий О.Г., Кошельок Г.В. Фактори формування прибутку підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2011. Вип. 3 (43). С. 298-305.
12. Осипов В.І. Економіка підприємства. Одеса. «Маяк». 2005. 724 с.
13. Лойко В.В., Несенюк Є.С. Шляхи збільшення обсягу прибутку та підвищення дієвості управління прибутком промислового підприємства в сучасних умовах господарювання. *Международный научный журнал*. 2015. № 7. С. 68-71.
14. Кучерява А.С. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2015. № 40. С. 38 – 44.
15. Медень О.В., Холондач Ю.Ю. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2015. № 25 (1134). С. 123 – 126.
16. Бердников А. А. Анализ прибыли и рентабельности организации: теоретический аспект. *Молодой ученый*. 2013. №2. С. 111-113
17. Фатеева И. А. Контроллинг как эффективный способ повышения рентабельности предприятия. *Молодой ученый*. — 2012. — №12. — С. 283-285.
18. Бизнес-Гид. Одесский консервный завод, Производственное объединение, ЧАО. URL: <https://okz.biz-gid.ru/>
19. Одеська регіональна тогово-промислова палата. ПрАТ «Виробниче об'єднання «Одеський консервний завод». URL: http://orcci.odessa.ua/members/classification/companies/chao_proizvodstvennoe_obedinenie_odesskij_konservnyj_zavod
20. Захарова В.В. Модель Дюпона, расчет на примере ООО «УК «Майрыхский». *Economics*. 2017. С. 98 -100.

21. Модель Дюпона (DuPont): формулы, примеры, применение. URL: <https://finopedia.ru/model-dyupona>
22. Новиков М.А. Резервы роста рентабельности товаров промышленных предприятий. *Transport business in Russia*. 2014. № 2. С. 8-11.
23. Кучерява А.С. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2015. № 40. С. 38-44.
24. Методика определения и обоснования величины резервов. URL: <http://www.bibliotekar.ru/deyatelnost-predpriyatiya-2/44.htm>
25. Тимофеева К.А., Павлова Ю.А. Пути повышения рентабельности. *Азимут научных исследований: экономика и управление*. 2014. № 4. С. 98-101.
26. Гайбура Ю.А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 14. Ч. 2. С.127 – 130.
27. Баліцька В.В. Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 11 (137). С. 120 – 130.
28. Тешева Л.В., Титаренко В.В. Основні засади формування механізму управління рентабельністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27. С. 31-35.
29. Ступницька Т.М. Аналіз факторів, що впливають на зміну рентабельності основного капіталу, за методом корпорації «Дюпон». *Економіка харчової промисловості*. 2013. № 3 (19). С. 21-23.
30. Бержанір І.А. Діагностика рентабельності суб'єктів господарювання України. *Економіка і організація управління*. 2014. № 3 (19) – 4 (20). С.25-29.
31. Фаріон В.Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 10 (48). С.27-33.

- 32.Свірідова С.С., Пожар О.О. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства. *Молодий вчений*. 2014. № 11 (14). С. 93-96.
- 33.Швець Л.П., Захаркевич Н.П., Доберчак Н.І. Особливості планування рентабельності в ринкових умовах. *Університетські наукові записки*. 2010. № 2 (34). С. 316-322.